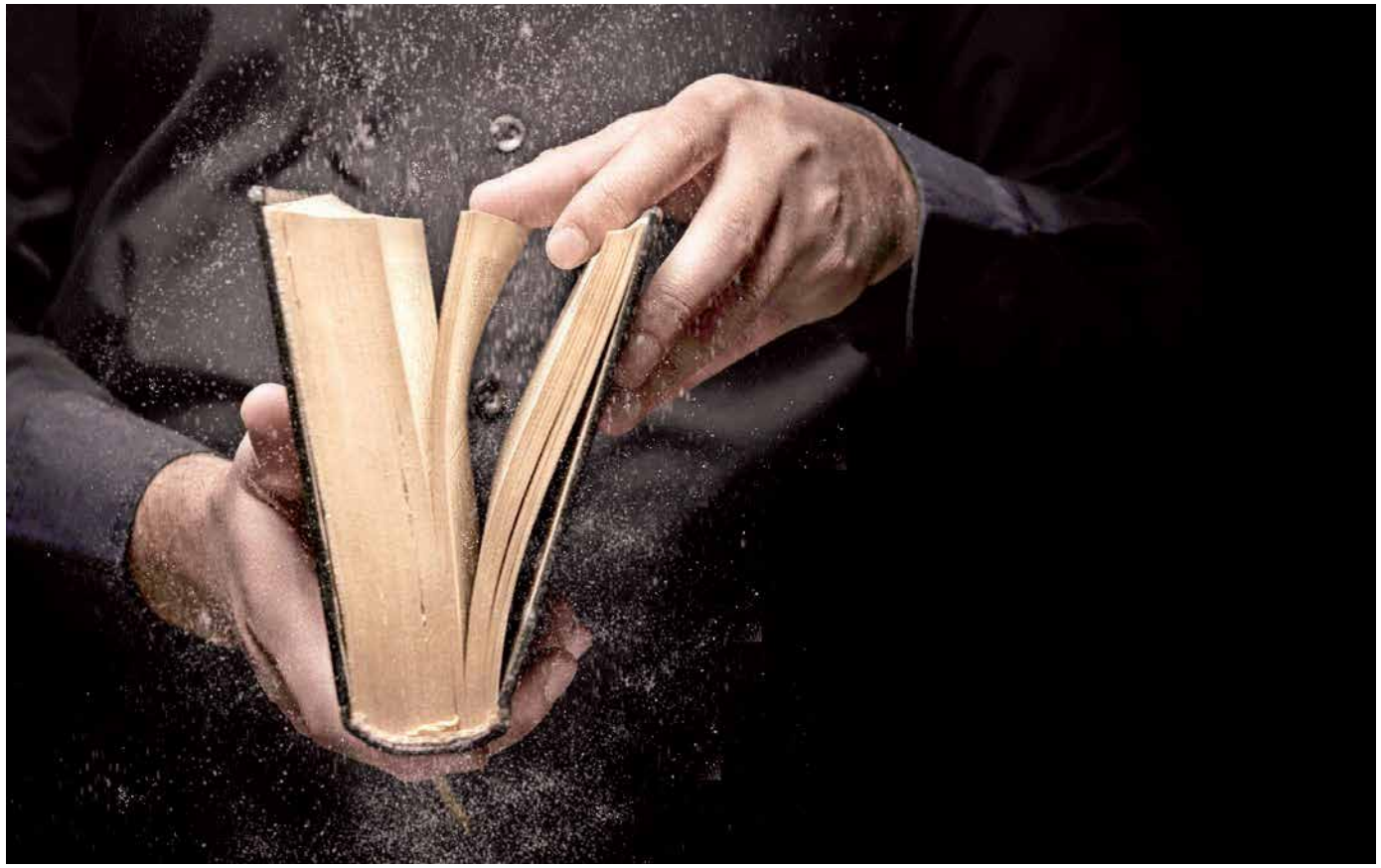
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU KÜÇÜREK HİKÂYE

XX. yüzyılın sonlarında edebiyat dünyasında yerini alan kısa (küçürek) hikâye, hikâyenin bir alt türü olarak görülmektedir.

Edebiyatımızda modern Türk öyküsünün ilk örneklerini, 1892'de yayımladığı Küçük Şeyler adlı kitabında Samipaşazade Sezaî (1860-1936) kaleme almıştır. Eser öncelikle "Mukaddime"si ile dikkat çeker. Sezaî, mukaddimede küçük şeylerin de hikâyesinin yazılabileceğini söyleyerek modern bir çıkış yapar. Ayrıca Sezaî modern hikâyenin gereklerinden küçük şeylerin hikâyesini yazmak bir yana, ilgi çekici bir diyalogla giriş yapmak, "son"ları yükselen bir gerilimle kurgulamak, çözümü ertelemek ve hikâyeyi çarpıcı bir sonla bitirmek gibi modern hikâyenin gereklerini Küçük Şeyler'de yerine getirmiştir.

Ömer Seyfettin, Sait Faik Abasıyanık, Memduh Şevket Esendal, Refik Halit Karay, Sabahattin Ali, hikâyenin Türk edebiyatında bir edebî tür olarak yerleşmesinde yoğun emek sarf etmişlerdir. Bugün geldiğimiz noktada "hikâye anlatma" tarzında klasik yapıda hikâyeler yazmaya devam eden yazarlar olduğu gibi, daha çok ima yoluyla anlatan, imgesel bir dil kullanarak daha kısa metinler kuran yani küçürek hikâyeler yazanlar da vardır.

Türk edebiyatında küçürek hikâye denildiğinde Ferit Edgü, Sevim Burak, Necati Tosuner, Refik Algan, Hulki Aktunç, Hürriyet Yaşar, Taner Karakoç, Cemal Şakar, Mehmet Harmancı ve Haydar Ergülen ilk akla gelen isimlerdir.

KÜÇÜREK HİKÂYENİN ÖZELLİKLERİ

❋ Küçürek hikâyeler, az sayıdaki kelimeyle yoğun anlamlar aktarma gücüne sahip olan sanatsal iletişim araçlarıdır.

❋ Küçürek hikâyenin üç önemli belirleyici özelliği vardır: Kısalık, yoğunluk ve birlik.

❋ Bu tür hikâyede anlam yoğunluğu, doku zenginliği ve biçim sıklığı dikkat çeker.

Hikâyenin içeriksel ve nesnel ölçüleri, küçük boyutlara sahiptir.

❋ Yazar, okuyucu üzerinde sanatsal bir etki yaratmak ve bu etkiyi artırmak amacıyla hikâyenin içeriğinin boyutlarını kasıtlı olarak küçültür.

❋ Kelime eksiltme, zaman-mekân ayrıntılarını silme ve bir durumu minyatürleştirme küçürek hikâyelerin en çok yararlandığı anlatı unsurlarıdır.

Sorular

Soru 1

- - -, Türk edebiyatında küçürek öykü dendiğinde akla gelen ilk isimlerden biridir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki yazarlardan hangisi getirilemez?

A) Ferit Edgü
B) Necati Tosuner
C) Mustafa Kutlu
D) Vüs'at O. Bener
E) Tarık Dursun K.

Cevap: C

Soru 2

Ömer Seyfettin, Sait Faik Abasıyanık, Memduh Şevket Esendal, Refik Halit Karay, Sabahattin Ali hikâyenin Türk edebiyatında bir edebî tür olarak yerleşmesinde yoğun emek sarf etmişlerdir. Bugün geldiğimiz noktada "hikâye anlatma" tarzında klasik yapıda öyküler yazmaya devam eden yazarlar olduğu gibi, daha çok ima yoluyla anlatan, imgesel bir dil kullanarak daha kısa metinler kuran yani küçürek hikâyeler yazanlar da vardır. Küçürek hikâye yazarları, sıradan fakat yoğun ve özgün yaşantıları bu yollarla bize anlatırlar. Bu tür hikâyeler nasihatte bulunmaz, karakter geliştirmez, okuyucuyu bir yere taşımaz ancak bazı değişmez hakikatleri sezdirir, insanları onlarla aniden yüzleştirerek şok uyarmalar yapar.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki parçaların hangisi küçürek bir hikâyeden alınmış olabilir?

A) Birkaç hafta önce, her sabahki gibi, kahvemi içerek gazeteleri gözden geçiriyordum. Puslu, bungun bir haziran sabahıydı.

B) Kaç kardeştik bilmiyorum. En küçük bendim ve henüz saymayı bilmiyordum. Öğrendiğimde ise hepimiz dağılmıştık.

C) Evin her yanı yeni ovulmuş pirinç kaplar gibi pınl pırıl. Su kapları dolu. Gaz tüpleri dolu. Artık kafasının takılıp kalacağı tek nokta yok.

D) Oğlum Musa da erliğini İstanbul'da yaptıydı. Bura delikanlısının erliği de, sivilliği de hep deniz üzredir. Denizi daha bebeyken biliverirler.

E) Ülkenin büyük şehirlere uzak bir dağ başı kasabasında, bir demiryolu istasyonunda çalışan üç hikâyeciydik. İstasyon binasına bitişik yan yana üç kulübemiz vardı.

Cevap: B

Soru 3

Küçürek öyküde diyalog tekniği bu yazarımız için önemli bir yer tutar. "Yaşam Öyküsü I", "Gece Bekçisi", "Rastlantı", "Zaman", "Keşke", "Kısa" ve "Yanıt" adlı öykülerinde diyaloglar kişilerle ilgili uzun betimlemelerin yerini tutacak nitelikte söylemsel bir işlev üstlenir. Uzun satırlar yerine kısa kısa konuşmalar aracılığıyla öykü kişilerin ilişkisine ve onların kendi gerçeklerine ulaşır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ferit Edgü
B) Necati Tosuner
C) Tarık Günersel
D) Vüs'at O. Bener
E) Tarık Dursun K.